

Avtalstrohet och direktupphandling

Region Västernorrland
Mars 2023

Emma Ekstén, Certifierad kommunal revisor
Sara Sommarin, Certifierad kommunal revisor
Charlie Winde, jurist

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västernorrland genomfört en granskning av avtalshantering och direktupphandling. Granskningens syfte är att bedöma om det säkerställts att direktupphandling sker enligt gällande regelverk samt att avtalstroheten upprätthålls.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att direktupphandling **ej** sker enligt gällande regelverk samt att avtalstroheten **inte helt** upprätthålls.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Är styrdokument och rutiner för direktupphandling tydliga och ändamålsenliga?	Delvis	
Genomförs regionens direktupphandlingar i enlighet med regionens riktlinjer?	Nej	
Skер dokumentation av genomförda direktupphandlingar i enlighet med lag och riktlinjer?	Nej	
Efterlevs kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids?	Nej	
Finns fungerande rutiner för kontroll och uppföljning av avtalstrohet?	Delvis	
Är följsamheten mot ramavtal god?	Delvis	

Rekommendationer

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen lämnas följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar att policy för inköp och upphandling samt riktlinjer för direktupphandling revideras eller ses över mot bakgrund av nya upphandlingsregler.
- Vi rekommenderar att arbete med implementering av inköpsstrategi och inköpsplaner prioriteras och genomförs.

- Vi rekommenderar att det säkerställs att direktupphandlingar genomförs och dokumenteras i enlighet med lag och riktlinjer.
- Vi rekommenderar att det görs kontroller och uppföljningar för att säkerställa att kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids i enlighet med de riktlinjer som finns.
- Vi rekommenderar att det säkerställs att dokumenterade rutiner för uppföljning och kontroll av avtalstrohet efterlevs.
- Vi rekommenderar att den interna kontrollen utvecklas genom att avtalsområden följs upp vad avser avtalstrohet, samt att det även finns en kontroll av att avtalsvillkor och dokumentationskrav efterlevs.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Granskningsresultat	6
Samlad bedömning	21
Rekommendationer	21
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	22

Inledning

Bakgrund

Lagen om offentlig upphandling är det övergripande regelverket för offentlig upphandling i Sverige som bland annat regioner omfattas av. Regionfullmäktige beslutade 2019 om policyn Inköp och upphandling. Av policyn framgår bland annat regionens principer och inriktning vid inköp, upphandling samt avtalsuppföljning. Övergripande målsättning vid inköp och upphandling är att skapa förutsättningar att göra goda och långsiktiga affärer.

Verksamheten Inköp och upphandling inom Regionledningsförvaltningen har en strategisk funktion och ansvarar för att samordna regionens inköp och upphandlingar inom LOU. Den ansvarar för de affärsmässiga och formella delarna i upphandling, avtalsförvaltning, e-handel samt miljö- och sociala hållbarhetsfrågor samt att föra ut information om avtal till berörda verksamheter och verka för att upprätthålla avtalstrohet.

Lagen om offentlig upphandling innehåller bestämmelser om direktupphandling. Bland annat framgår att en upphandlade myndigheten ska besluta om riktlinjer för direktupphandling samt dokumentera genomförandet av en direktupphandling om upphandlingens värde uppgår till minst 100 000 kronor. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att myndigheten ska kunna motivera sina beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Regionstyrelsen har beslutat om riktlinjen Direktupphandling som innehåller anvisningar för hur direktupphandlingar ska genomföras. Områden som regleras är bland annat samordning, genomförande av direktupphandling samt dokumentation.

Revisorerna har i sin riskanalys bedömt upphandlingsområdet som väsentligt och beslutat om en fördjupad granskning inom ramen för revisionsplanen 2022.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om det säkerställts att direktupphandling sker enligt gällande regelverk samt att avtalstroheten upprätthålls. Granskningen är inriktad mot nedanstående revisionsfrågor.

1. Är styrdokument och rutiner för direktupphandling tydliga och ändamålsenliga?
2. Genomförs regionens direktupphandlingar i enlighet med regionens riktlinjer?
3. Sker dokumentation av genomförda direktupphandlingar i enlighet med lag och riktlinjer?
4. Efterlevs kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids?
5. Finns fungerande rutiner för kontroll och uppföljning av avtalstrohet?
6. Är följsamheten mot ramavtal god?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallag (2017:725) 6 kap 6 §
- Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) 7 kap och 19 a kap
- Arkivlagen (1990:782)
- Konkurrensverkets minimikrav för dokumentation av direktupphandlingar
- Regionens policy för inköp och upphandling, antagen av regionfullmäktige 2019-06-20 § 118

Avgränsning

Granskningen avser Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för hållbar utveckling.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprov. Dokumentstudier har skett av bland annat följande dokument:

- Riktlinjer för direktupphandling (regionstyrelsen 2020-09-10 § 202).
- Inköpsstrategier och inköpsplaner
- Riktlinjen "Intern styrning och kontroll" (regionstyrelsen 2018-05-09 § 156)
- Gällande reglementen för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt nämnden för hållbar utveckling
- Andra för granskningen relevanta styrdokument

Intervjuer har skett med följande:

- Verksamhetschef Inköp och Upphandling, regionledningsförvaltningen
- Enhetschef avtalsförvaltning och e-handel, regionledningsförvaltningen
- Hälso- och sjukvårdsdirektör inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde
- Stabschef inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde
- Hållbarhetschef
- Controller, regional utveckling
- Verksamhetschef, folkhögskolan
- Enhetschef för kulturenheten

Inom ramen för granskningen har vi också genomfört en registeranalys över regionens leverantörsreskontra och avtalsdatabas. Utifrån resultatet av registeranalysen har vi valt ut ett antal stickprov som vi granskat närmare. Metoden för registeranalysen och stickprovsurvalet beskrivs mer detaljerat under de revisionsfrågor där registeranalysen används.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Ansvar

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av "Reglemente för Regionstyrelsen, Nämnden för hållbar utveckling och Hälso- och sjukvårdsnämnden 2019 - 2022" där ansvarsfördelning mellan styrelsen och nämnderna framgår. Reglementet beslutades av fullmäktige 2020-06-17 § 75.

I *regionstyrelsens* reglemente fastställs att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders angelägenheter. Därtill framgår att styrelsen, ur ett regionalt perspektiv, har ett övergripande ansvar för inköps- och upphandlingsprocessen samt ansvar för den ekonomiska förvaltningen. Av reglementet för *Nämnden för hållbar utveckling* framgår att nämnden har ansvar för konstinköpen i regionen. I övrigt beskrivs inte inköp och/eller upphandling. Av *Hälso- och sjukvårdsnämndens* reglemente framgår inte några bestämmelser avseende inköp och upphandling.

Vi har även tagit del av delegationsordning för respektive styrelse och nämnd. Utifrån granskningen noteras en avsaknad av tydlig hänvisning av ansvar för direktupphandlingar. Av intervjuer verifieras bilden då det uppges att det för närvarande saknas särskilt utsedda ansvariga för just direktupphandlingar. Samtidigt lyfts det att det är budgetansvariga chefer som har rätt att göra avrop på ramavtal, vilket vi finner stöd för i delegationsordningarna. Avrop från ramavtal i e-handelssystemet är enligt delegationsordningarna att betrakta som ren verkställighet och därför har det inte ansetts finnas behov av delegering gällande detta. Därtill lyfts att ansvar för direktupphandlingar regleras i riktlinje för direktupphandling. I styrdokumentet, som omnämns närmare i senare del av rapporten, framgår att "anställd som har budgetansvar för inköpet har rätt att signera avtal och/eller inköpsorder till följd av aktuell direktupphandling".

Verksamhet Inköp och Upphandling

Verksamheten Inköp och Upphandling ansvarar för att samordna regionens inköp och upphandlingar inom bl.a. lagen om offentlig upphandling (LOU). Enligt policyn för inköp och upphandling (som beskrivs närmare i revisionsfråga 1) ansvarar verksamheten för de formella delarna i upphandling, avtalsförvaltning och e-handel. Därtill anges att det är inom verksamhetens ansvarsområde att föra ut information om avtal till berörda verksamheter och verka för att upprätthålla avtalstrohet.

Av intervju anges att Verksamheten Inköp och Upphandling arbetar mot hela regionen samt ansvarar för regionens e-handelssystem. Totalt är det 34 personer som arbetar mot inköp och upphandling, vilka inkluderar upphandlare, inköpsstrateg, avtalscontrollers, inköpare m.fl.

Styrdokument

Revisionsfråga 1: Är styrdokument och rutiner för direktupphandling tydliga och ändamålsenliga?

lakttagelser

Policy för inköp och upphandling

Regionen har upprättat en policy för inköp och upphandling som antogs av regionfullmäktige 2019-06-20 § 118. Syftet med policyn beskrivs vara att skapa och förmedla en gemensam syn på hur inköp, upphandling och avtal ska hanteras i Region Västernorrland. I policyn behandlas följande områden:

- Ansvar.
- Effektiva inköp.
- Affärsmässighet och konkurrens.
- Rättssäker upphandling.
- Hållbar och ansvarsfull upphandling.
- Innovation.
- Avtalsförvaltning.
- Tvärfunktionellt inköpsarbete.

Av policyn framhålls att "inköp av varor och tjänster utgör en betydande kostnadspost i regionen och ska i alla led präglas av god planering och framförhållning för att skapa en god affär". Vidare beskrivs att en elektronisk inköpsprocess skapar förutsättningar för effektiva inköp och att regionens inköp och upphandlingar samt fakturahantering i så hög utsträckning som möjligt ska genomföras via elektroniska verktyg. Samordning, konkurrens, proportionerliga krav och kostnadseffektivitet är några av de ledord som ska användas vid inköp och upphandling.

Riktlinje för direktupphandling

Utöver policyn finns också en riktlinje för direktupphandling, antagen av regionstyrelsen 2020-09-10 § 202 vars syfte beskrivs vara att skapa ett gemensamt affärsmässigt förhållningssätt i samband med direktupphandlingar samt samordna och kvalitetssäkra de köp av lägre värde som sker inom regionens verksamheter/förvaltningar. Riktlinjen behandlar följande områden:

- Under vilka förutsättningar genomförandet av direktupphandlingar är tillåtet.
- Genomförande av direktupphandling.
- Inköpsplan.
- Kravet på samordning.
- Beräkning av upphandlingens värde.
- Dokumentation och diarieföring.

Av riktlinjen framgår bl.a. att direktupphandling är tillåtet när gällande avtal saknas, att Verksamheten Inköp och Upphandling alltid ska informeras innan ett inköp görs över ett (1) prisbasbelopp (48 300 kronor år 2022) och vem som genomför direktupphandlingar för olika prisnivåer. Inköp av varor understigande 100 000 kr ska hanteras av Inköpsservice och beställningar sker via e-handelssystemet. Mer om innehållet i riktlinjerna kommer i efterföljande revisionsfrågor.

Vid intervju med Inköp och Upphandling anges att avdelningen arbetar med uppdrag och genomför de direktupphandlingar som beställande verksamheter inkommer med, medan de beställande verksamheterna enbart ansvarar för ett fåtal förvaltningsspecifika direktupphandlingar till mindre värden. Som uppmärksammas i avsnittet "Ansvar" finns det inga särskilt utsedda personer inom verksamheterna som ansvarar för direktupphandling. Att direktupphandlingar (eller inköp) sker korrekt anges istället säkerställas vid attestering (godkännande av utbetalning). Fördelningen av ansvar, samt att det saknas utsedda personer med särskilt ansvar kopplat till direktupphandlingar verifieras av företrädare för hälso- och sjukvårdsnämndens och nämnden för hållbar utvecklings verksamheter vid intervju. Företrädare för nämnden för hållbar utveckling anger att direktupphandlingar enbart genomförs till mindre belopp, medan företrädare för hälso- och sjukvårdsnämnden anger att de inte känner till att direktupphandlingar för närvarande genomförs.

Överlag anges att arbetet med direktupphandlingar ses som strukturerat och aktivt.

Av granskning av riktlinjen för direktupphandling noteras att riktlinjen dels är reviderad senast under 2020 dels att den hänvisar till tidigare lag om att direktupphandlingar av samma slag ska beräknas ihop. I samband med faktagranskning uppges att en revidering av riktlinjen pågår.

Inköpsstrategi

Som en del i regionens inköpsarbete finns en "Inköpsstrategi" från 2020 som vi tagit del av. Den antogs av regionstyrelsen 2020-03-18 § 28. Strategin togs fram efter granskningen *Köp av vårdtjänster från privata utförare* från 2019 som en del i arbetet med att säkerställa att otillåtna direktupphandlingar inte skulle förekomma. Av beskrivning i dokumentet anges att "Inköpsstrategin ska lägga grunden för ett systematiskt och samordnat inköpsarbete och bidra till stärkt ledning, styrning, planering och uppföljning inom inköpsområdet".

Enligt uppgift från Verksamheten Inköp och Upphandling har delar av strategin varit svåra att implementera vilket medför att det finns behov av att genomföra en översyn. Vilka delar som åsyftas har inte specificerats under intervjuer. Bakgrunden till uppskjutandet av implementeringen är, enligt uppgift, externa faktorer såsom pandemin.

Inköpsplan

Enligt riktlinjen för direktupphandling ska inköpsplaner upprättas. Dels ska en regiongemensam plan finnas som Verksamheten Inköp och Upphandling ansvarar för att sammanställa, dels förvaltningsspecifika planer som avsågs fastställas under hösten år 2022. Varje förvaltning ska därutöver ha en inköpssamordnare som har övergripande kontroll över verksamhetens inköpsbehov och att planen uppdateras. Enligt riktlinjen ska planerna innefatta köp (planerade såväl som oplanerade) av varor och tjänster som **inte** ingår i avtal och som överstiger ett (1) prisbasbelopp 1 år i framtiden.

Av intervjuer uppges att pandemin lett till att arbetet med implementerandet av inköpsplaner avtog och att det i dagsläget inte finns upprättade planer för hela regionen, enbart fåtal verksamheter har idag egna planer. För närvarande arbetar Verksamheten Inköp och Upphandling istället efter en excelfil innefattande inkomna inkösuppdrag. Vid tillfälle för faktagranskning förtydligas att ett omställningsarbete inom inköp och upphandling pågår där upphandlingsverktyget

Tendsign nu istället används som portal för att lägga upp alla inkösuppdrag. Vidare anges att det är inköpsstrategen inom Verksamheten Inköp och Upphandling som har till uppgift att komplettera inköpsplanen med saknade/nya inkösuppdrag utifrån analyser av inköpsstatistik.

Enligt Verksamheten Inköp och Upphandling pågår, som tidigare nämnts, ett arbete med att revidera riktlinjerna samt att omfördela ansvar till verksamheterna.

Bedömning

Är styrdokument och rutiner för direktupphandling tydliga och ändamålsenliga?

Svaret på revisionsfrågan är *delvis*.

Bedömningen grundar vi på att det finns en av regionfullmäktige antagen policy för inköp och upphandling och av regionstyrelsen antagna riktlinjer för direktupphandling som utgår från policyn. Vi anser att innehållet i policy och riktlinjerna i huvudsak är tydligt och ändamålsenligt utifrån gällande lagstiftning. Dock noterar vi att dessa inte har reviderats eller att översyn gjorts med anledning av de förändrade upphandlingsreglerna.

Vi ser positivt på att det finns en ambition kopplat till inköpsstrategi och inköpsplaner då dessa minskar risken för otillåtna direktupphandlingar. Däremot ser vi det som en brist att varken strategierna eller planerna för verksamheterna är fullt ut implementerade.

Efterlevnad av riktlinjer och dokumentation av direktupphandlingar

Revisionsfråga 2: Genomförs regionens direktupphandlingar i enlighet med regionens riktlinjer?

Revisionsfråga 3: Sker dokumentation av genomförda direktupphandlingar i enlighet med lag och riktlinjer?

I följande avsnitt presenteras iakttagelser för revisionsfråga 2 och 3.

Iakttagelser

Enligt inköps- och upphandlingspolicyn ska regionen bedriva inköp och upphandling i enlighet med interna riktlinjer samt gällande lagstiftning. Se även revisionsfråga 1 för övergripande beskrivning av dokumenten. Av riktlinjen för direktupphandling framgår bl.a. krav på:

- **Genomförande av direktupphandling.** Beroende på om det är en vara eller tjänst som upphandlas samt beroende på värde hanteras köpet på olika sätt/av olika instanser.
- **Samordning.** Dels i syfte att ha kontroll över hur mycket regionen köper av en viss vara eller tjänst, dels då tidigare lag enbart tillät direktupphandlingar av samma slag under ett visst värde per räkenskapsår.
- **Dokumentation.** En upphandlande myndighet (d.v.s. regionen) är skyldig att dokumentera upphandlingar vars värde överstiger 100 000 kr. Dokumentationen ska göras digitalt i regionens upphandlingsverktyg.
- **Diarietföring.** Den verksamhet som genomför en direktupphandling ansvarar för att relevanta handlingar diarieförs.

- **Beslut.** Formella beslut kopplat till inköpsprocessen fattas enligt fastställt reglemente för delegationsordning och vidaredelegation.

En del i detta arbete innefattar att de medarbetare som genomför inköp och upphandlingar ska ha relevant kunskap om rättsområdet. Vid faktagranskning framgår att verksamheten för Inköp och Upphandling tagit fram en digital utbildning för regionens beställare. Från december 2021 är det obligatoriskt för nya beställare i inköps- och fakturahanteringssystemet Proceedo att genomgå utbildningen med tillhörande kunskapstest för att få sin beställarbehörighet.

Som beskrivits i revisionsfråga 1 genomför verksamheten Inköp och Upphandling större delen av de direktupphandlingar som sker i regionen, med undantag för mindre direktupphandlingar med tydlig koppling till olika verksamheter. Av intervju anges att vid initierandet av en direktupphandling inkommer en beställning från verksamheterna till verksamheten Inköp och Upphandling. Anmälningar/uppdrag från verksamheten om att en direktupphandling ska genomföras hanteras via Proceedo eller intranätet.

Av intervju anges att dokumentation av direktupphandlingar görs i upphandlingsverktyget Tendsign. Inom ramen för granskningen har vi mottagit en dokumentationsblankett som enligt uppgift används av verksamheten Inköp och Upphandling. Blanketten efterfrågar uppgifter om vem som initierade upphandlingen, löptid och värde på upphandlingen, tillfrågade leverantörer, kriterier för utvärdering med mera. Vid fråga gällande hur regionen säkerställer dokumentationskraven och att inköpen faktiskt dokumenteras uppges att det för närvarande inte görs någon uppföljning. Vid faktagranskning anges att detta till stor del beror på att inga inköp över 100 000 kr ska hanteras av andra verksamheter.

Registeranalys

Som en del i granskningen har vi genomfört en registeranalys, där vi jämfört regionens leverantörsreskontra (period januari - november 2022) mot avtalskatalogen innehållande regionens gällande avtal.

Utifrån analyser har vi granskat transaktioner per konto, per förvaltning, per leverantör och per utvalda omsättningsintervaller. Samtliga analyser har utgått ifrån regionens redovisade nettotransaktioner, detta eftersom LOU inte tar hänsyn till moms. Vi har även gjort en fördelning mellan leverantörer vi kan koppla till avtal och de vi inte kan koppla till avtal. De som inte kan kopplas till avtal kan vara (och avser oftast) direktupphandlingar. I övrigt kan poster som vi inte finner avtal på exempelvis avse olika former av interna transaktioner inom regionen, transaktioner till myndigheter eller andra icke-upphandlingspliktiga leverantörer. Då regionen inte själva använder kodsättning (så kallad CPV-kodning som används för att beskriva föremålet för en upphandling) vid uppföljning är det svårt för oss att i granskningen helt och hållet särskilja direktupphandlade leverantörer mot icke-upphandlingspliktiga leverantörer.

För att kunna urskilja förvaltningskoppling och klassificering av konton har kontoplaner och översikt över kostnadsställen även efterfrågats och matchats mot leverantörsreskontrat.

Syftet med analyserna har varit att skaffa oss en överblick över vilka inköp som genomförts, hur köpmönstren ser ut per förvaltning och om direktupphandlingar

genomförs i stor utsträckning. Utifrån analyserna har vi därefter valt ut stickprov för granskning.

Stickprov

Vårt stickprov omfattade 20 inköp/upphandlingar, fördelat på styrelse och granskade nämnder. I tabell 1 redovisas resultaten. I tabellen har främst omsättningen per leverantör (exklusive moms) varit kriteriet för urval. Detta mot bakgrund av att kontrollera leverantörer med stor påverkan på regionens ekonomi. Samtliga förfrågningar om stickprov var enligt vår registeranalys direktupphandlingar, det vill säga sådana som vi inte kunnat koppla till en upphandlad leverantör i avtalskatalogen. Som beskrivits i revisionsfråga 1 ska samtliga avtal registreras i avtalskatalogen.

I tabellen framgår nämndtillhörighet för respektive stickprov. För synlighetens skull har förkortningar av styrelsens och nämndernas namn använts: Regionstyrelsen (RS), Nämnden för hållbar utveckling (NHU) och Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN). Varje stickprov bedöms utifrån en tvågradig skala: Grön (lag och riktlinjer efterlevs) och röd (lag och riktlinjer efterlevs ej).

Tabell 1: Efterlevnad av lag och riktlinjer

Stickprov	Belopp (kr)	Nämnd	Kommentar	Bedömning
1	366 648	HSN	Inget uppdrag gällande inköpen har erhållits i granskningen. Inga underlag, utöver fakturor, har mottagits.	
2	114 164	HSN		
3	57 855	HSN	Inget uppdrag gällande inköpen har erhållits i granskningen. Enbart fakturor har mottagits av oss. Dessa visar att köpen omfattar endodonti samt remisshantering. Vi noterar att köpen understiger gränsen för dokumentationsplikten (100 000 kr) men överstiger ett (1) prisbasbelopp vilket medför krav på att verksamheten Inköp och Upphandling ska informeras om köp.	
4	52 081	HSN		
5	128 996	HSN	Stickprov ej tillämbart.	/
6	104 920	HSN	Inga underlag har mottagits av oss, utöver faktura.	
7	128 013	HSN	Inga underlag har mottagits av oss, utöver faktura.	
8	100 000	HNU	Fakturan omfattar en utbetalning. Stickprov stryks.	/

9	412 707	HNU	Enligt uppgift av regionen finns ett avtal mellan Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län och leverantören. Avtalet (utkast) omfattar Covid-19 transporter. Vi noterar däremot att <u>leverantörsnamnen</u> och organisationsnummer skiljer sig åt gentemot de som framgår av <u>fakturorna</u> . Vår bedömning är att mottaget avtal inte kan anses omfatta köpen. Enligt uppgift så faller dessa upphandlingar dock utanför granskningens objekt, varför de exkluderats från bedömningen nedan.	/
10	455 287	HNU		/
11	106 253	HNU	Inget underlag har mottagits.	
12	139 480	RS	Stickprov ej tillämbart.	/
13	246 389	RS	Inget underlag har mottagits, utöver faktura.	
14	143 438	RS	Stickprov ej tillämbart.	/
15	102 000	RS	Stickprov ej tillämbart.	/
16	113 051	RS	Stickprov ej tillämbart.	/
17	115 600	RS	Stickprov ej tillämbart.	/
18	197 378	RS	Stickprov ej tillämbart.	/
19	144 143	RS	Stickprov ej tillämbart.	/

Av analysen framgår att flertalet stickprov inte anses efterleva lag och riktlinje. Den huvudsakliga anledningen är att vi inte mottagit underlag som varken kan verifiera att dokumentationsplikten eller riktlinjerna i övrigt efterlevs samt att verksamheten Inköp och Upphandling ska informeras om köp vid köp över ett (1) prisbasbelopp.

Därtill noteras att ett antal stickprov inte kan bedömas (/). Detta med anledning av att regionen uppvisat ramavtal/upphandlade avtal för leverantörerna som visar att direktupphandling inte genomförts. Då stickprovskontrollen endast avser direktupphandlingar så har ovan nämnda exkluderats från bedömning. Anledningen till att registeranalysen inte hittat avtalen för stickprov 5 samt 18 - 20 har visat sig bero på att dotterbolagen registrerats vid inköpen i leverantörsreskontrat, medan moderbolaget registrerats i avtalsdatabasen. I påtalade fall har moderbolaget och dotterbolagen olika namn och organisationsnummer. Verifiering av koncernstruktur har gjorts via hemsidan www.allabolag.se.

Gällande stickprov 12 samt 14 - 17 hittar vi inga avtal i avtalskatalogen, vilket antyder att dessa inte diarieförts (vilket ska ske enligt riktlinje, LOU och Arkivlagen) eller lagts in i avtalskatalogen. Däremot har regionen hittat avtal via eftersökning i verksamheterna, och inkommit med dessa.

Då stickproven är utvalda utifrån att fånga inköp där det finns risker så är inte urvalet representativt för samtliga av regionens direktupphandlingar.

Bedömning

Genomförs regionens direktupphandlingar i enlighet med regionens riktlinjer?

Svaret på revisionsfrågan är *nej*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att då vi inte erhållit några underlag för efterfrågade stickprov inte kan verifiera att direktupphandlingarna sker i enlighet med regionens riktlinjer. Som nämnts har vi genom registeranalysen valt att rikta våra stickprov mot områden där risker kan finnas. Detta kan därför innebära att huvuddelen av direktupphandlingarna genomförs i enlighet med riktlinjerna, dock ej för våra stickprov vilket tyder på att direktupphandlingar inte helt genomförs i enlighet med regionens riktlinjer.

Bedömning

Sker dokumentation av genomförda direktupphandlingar i enlighet med lag och riktlinjer?

Svaret på revisionsfrågan är *nej*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att då vi inte erhållit några underlag för efterfrågade stickprov inte kan verifiera att dokumentation sker i enlighet med lag och riktlinjer. Som nämnts har vi genom registeranalysen valt att rikta våra stickprov mot områden där risker kan finnas. Detta kan därför innebära att huvuddelen av direktupphandlingarna faktiskt dokumenteras, dock ej för våra stickprov vilket tyder på att dokumentationen av genomförda direktupphandlingar inte helt sker i enlighet med lag och riktlinjer.

Krav på samordning

Nya regler från 1 februari år 2022

År 2022 genomfördes flertalet förändringar av lagarna om upphandling (främst LOU, LUF och LUF5). Ändringar omfattar bl.a. överprövning, upphandlingsförfarande, ramavtals löptid samt beräkning av direktupphandlingar. Sedan den 1 februari finns inte längre regeln om att direktupphandlingar av samma slag ska beräknas ihop. Enligt de nya förenklade reglerna som trädde i kraft den 1 februari 2022 så ska reglerna för hur den upphandlande organisationen beräknar upphandlingens värde vara detsamma för såväl direktivstyrda som icke-direktivstyrda upphandlingar. Det innebär att det inte längre finns en lagreglerad skyldighet att räkna in tidigare direktupphandlingar av varor och tjänster av samma slag som den upphandlande organisationen har genomfört under räkenskapsåret.

I 19 a kap. 1 § lagen om offentlig upphandling framgår att 5 kap. även gäller vid direktupphandlingar. Det innebär att samtliga bestämmelser för beräkning av upphandlingens värde (5 kap. 1–16 §§) ska tillämpas vid beräkningen av om upphandlingens värde understiger direktupphandlingsgränsen eller inte.

Om upphandlingen exempelvis avser ett varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas så ska värdet beräknas enligt 5 kap. 11 §. Det innebär att uppskattningen ska göras utifrån det verkliga värdet av

liknande kontrakt som upphandlats under den föregående tolv månadersperioden eller det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som kommer att upphandlas under kommande tolv månadersperiod efter den första leveransen. Till skillnad från den nuvarande beräkningsregeln för direktupphandling så innebär regeln att även tidigare annonserade upphandlingar eller kommande annonserade upphandlingar ska räknas in i värdet, det vill säga inte enbart genomförda direktupphandlingar. Bestämmelsen gäller endast om kontraktet regelbundet återkommer eller ska förnyas inom en viss tid.

Revisionsfråga 4: Efterlevs kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids?

lakttagelser

Styrdokument och regionens egen uppföljning av krav på samordning

Samordning beskrivs som viktigt i riktlinjen för direktupphandling eftersom det möjliggör för regionen att ha översyn över olika inköp

Som beskrivits tidigare i rapporten anges av verksamheten Inköp och Upphandling att det är möjligt för dem att göra utdrag från Proceedo, och utifrån inlagd klassificering, granska olika inköp och att det på detta sätt kan säkerställas att direktupphandlingar av samma slag inte överskrider direktupphandlingsgränsen om 700 000 kr. Hur detta görs och resultatet av sådana kontroller har vi i granskningen inte tagit del av. Vidare anges att kontroll av genomförda inköp kan göras genom spendanalyser, d.v.s. granskning av inköpshistorik. Spendanalyser görs i verktyget Spendency. Spendanalyser beskrivs närmare i revisionsfråga 5. Huruvida uppföljningar via spendanalyser medfört att behov av nya avtal identifierats och senare ett till upphandlade avtal har inte framkommit. Däremot framförs att det inte varit möjligt att frigöra tillräckligt med resurser för att säkerställa ett systematiskt arbete med spendanalyser.

Vi har inte tagit del av någon särskild uppföljning som visar på att regionen själva följer upp huruvida kraven på samordning efterlevs. Däremot lyfts vid faktagranskning att verksamheten Inköp och Upphandling löpande arbetar för att tillse att krav på samordnade inköp efterlevs via exempelvis statistik från Inköpservice. Därtill framkommer det av intervjuer att en del av syftet med att alla direktupphandlingar över ett prisbasbelopp ska annonseras till verksamheten Inköp och Upphandling, samt att verksamheten genomför samtliga direktupphandlingar över 100 000 kr är för att få en samlad bild över inköpsbehoven och när samordning kan behövas. Detta uppges dock vara administrativt tungt för verksamheten och är en anledning till att det förts diskussioner om att eventuellt flytta över mer ansvar ut i organisationen.

Stickprov

I nedanstående tabeller redovisas stickprov med fördelning på olika konton. Då vi inte erhållit en fastställd lista över kategoriseringar har vi begärt kontoplaner (se även revisionsfråga 2 och 3) och skapat en databas, även omfattande leverantörsreskontrat. Genom tillvägagångssättet har vi kunnat utläsa hur regionen konterat sina inköp (på vilka konton regionen registrerat sina köp). Som tidigare har huvudsaklig faktor vid urval varit totala omsättningar, dock per konto i denna revisionsfråga. Även diversifiering har varit en betydande faktor. Vi har

således valt inköp/upphandlingar från olika produktområden för att få ett bredare urval. Totalt har 10 konton valts ut.

Leverantörer som, enligt registeranalysen, är kopplade till avtal i avtalskatalogen har sorterats bort då fokus för granskningen är direktupphandling. Däremot är, som tidigare nämnts, vissa inköp undantagna av LOU och upphandlingsplikten. Vid dessa fall kan registeranalysen inte särskilja icke-upphandlingspliktiga leverantörer eller avrop från Adda. Detta med anledning av att kodning saknas från regionens sida. Därför kan vissa av inköpen i nedanstående tabell omfatta icke-upphandlingspliktiga leverantörer. För kontona Kontorsmaterial, Livsmedel/råvaror, Kulturmateriell samt Tekniska hjälpmedel är det mindre troligt att leverantörerna inte är upphandlingspliktiga, även om det kan förekomma. Däremot skulle vissa av dessa inköp kunna vara avrop från Adda.

Tabell 2: Köp per konto

Konto	Totalt per konto (kr)	Berörda nämnder		
		HSN	NHU	RS
Administrativa servicetjänst	3 984 089	3 846 447	/	137 642
Färdiglagade livsmedel	3 695 332	126 624	25 874	3 542 834
Inventarier <48,3 tkr övr	6 417 854	5 410 635	225 982	781 238
IT-tjänst utveckling	9 466 648	76 818	16 040	9 279 628
Kontorsmaterial	1 184 372	789 031	7 915	387 427
Kulturmateriell övr.	1 341 437	275 254	1 066 183	/
Livsmedel råvaror	2 420 160	79 474	94 231	2 246 455
Tekniska hjälpmedel	5 922 636	5 907 455	1 450	13 731
Verksamhetskonsulter	3 089 318	166 691	/	2 922 627
Ej konterat (inget konto framgår av mottagen dokumentation)	1 090 171 17	56 131 902	242 507 097	7 866 602

Av analysen av kontona noteras att samtliga överstiger 700 000 kr (direktupphandlingsgränsen för 2022). Detta indikerar att regionen möjligtvis inte efterlever krav om samordning för att säkra att direktupphandlingar av samma slag inte överskrids. Utifrån ovan registeranalys kan vi inte heller särskilja specifika varor och tjänster utan registeranalysen får ses på en mer övergripande nivå utifrån olika kontoslag.

Bedömning

Efterlevs kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids?

Svaret på revisionsfrågan är *nej*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att vi inte kan se att det görs en tydlig och heltäckande uppföljning från regionens sida huruvida samordning sker för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids. Av regionens riktlinjer framgår att så ska ske. Utifrån vår registeranalys kan vi konstatera att det troligen finns områden där beloppsgränserna för direktupphandling av samma slag överskrids. Mot bakgrund av detta ser vi det som positivt att alla direktupphandlingar över 100 000 kr ska samordnas av verksamheten Inköp och Upphandling samt att allt över ett prisbasbelopp ska meddelas verksamheten då det möjliggör samordning vid behov. Men utan någon regelrätt uppföljning går det inte att säkerställa att kraven för samordning efterlevs såsom regionens egna riktlinjer anger.

Rutiner för avtalstrohet

Revisionsfråga 5: Finns fungerande rutiner för kontroll och uppföljning av avtalstrohet?

Avtalstrohet innefattar dels att rätt leverantör används (upphandlad leverantör), dels att rätt produkt nyttjas. Avtalstroheten kan brista trots att en region nyttjar en upphandlad leverantör om en viss vara eller tjänst inte innefattas av avtalet.

lakttagelser

Enligt policyn för inköp och upphandling ska avtal finnas i en gemensam avtalskatalog med relevant information om tillämpning. Av policyn framgår också att det åligger verksamheten Inköp och Upphandling att föra ut information om avtal till berörda verksamheter och verka för att upprätthålla avtalstrohet. Vidare framgår det av policyn att regionen ska utarbeta ändamålsenliga avtal och tillämpa avtalstrohet gentemot de leverantörer regionen ingått avtal med. Regionens ska i dialog med leverantörerna följa uppställda krav och tecknade avtal.

I riktlinjen "Intern styrning och kontroll" som beslutades av regionstyrelsen 2018-05-09 § 156 anges att regionen eftersträvar en hög riskmedvetenhet och att en riskbedömning syftar till att identifiera dels var riskerna finns dels bedöma om åtgärder behöver vidtas.

I internkontrollplanen år 2022 för regionledningsförvaltningen framgår två kontrollmoment (via riskanalysen) med bäring på granskningen: "Avtalstrohet" och "Fakturagranskning". Momenten ska kontrolleras genom kontroll mot ingångna avtal genom stickprov utifrån beställningar och fakturor. Tidplanen för båda momenten är per helår (2022-12-31) och vi har inom ramen för granskningen ej erhållit den slutliga uppföljningen. Vid granskning av uppföljningen till internkontrollplanen hittills omnämns inte nämnda kontrollmoment. Vid granskning av uppföljning för 2021 års kontroller noterar vi att motsvarande kontrollmoment inte fanns.

Av intervjuer framgår att det finns en samverkan med verksamheterna gällande att följa upp avtal. Detta verifieras även i den samverkansmodell gällande inköpsprocessen som vi tagit del av. I modellen beskrivs ansvarsfördelningen mellan bl.a. verksamheter och Inköp och Upphandling. Exempelvis framgår att verksamheten Inköp och Upphandling ska hantera kritiska avvikelser från avtal. Närmare rutiner/beskrivningar för hur dessa avvikelser ska identifieras saknas.

I samband med faktagranskning mottog vi en rutinhandbok för avtalsförvaltning, daterad 2022-07-11. I handboken beskrivs uppföljning av avtal till viss del. Bl.a. beskrivs olika saker att beakta i samband med uppföljning samt ges exempel på hur verksamheterna kan prioritera uppföljningsbehov. Enligt handboken ska eventuella anteckningar/händelser göras i Tendsign. Huruvida, eller i vilken omfattning, som handboken efterlevs har inte delgivits oss.

Utöver vad som anges i policyn, internkontrollplanen, ovan nämnda modell eller rutinhandbok har vi inom ramen för granskningen inte erhållit några dokumenterade riktlinjer eller rutiner gällande kontroll och uppföljning av avtalstrohet.

Av företrädarna för nämnderna anges att vetskapen finns kring vilka de kan vända sig till inom verksamheten Inköp och Upphandling gällande uppföljning. Vem som är avtalscontroller för respektive avtal anges även kunna ses i avtalskatalogen, vilket bekräftas av översiktlig granskning av systemet. Därtill anges att verksamheten Inköp och Upphandling genomför spendanalyser. Spendanalyser innefattar insamling av data och granskning av inköphistorik i syfte att få en bild över inköps- och leverantörsmönster. Enligt uppgift från verksamheten Inköp och Upphandling anges att statistik läses av månatligen och utifrån utifrån avvikelser görs stickprov. Inom ramen för granskningen har vi tagit del av flera exempel på analyser, exempelvis:

- “Andel leverantörer med avtal”.
- “Kategorier med störst spend”.
- “Spend per leverantör”.

Av analyserna framgår exempelvis att kategorierna med högst spendering var olika typer av läkemedel samt att Air Liquide Gas AB var en leverantör med stor omsättning.

Avseende ytterligare uppföljning anges av verksamheten Inköp och Upphandling att det i nuläget inte genomförs uppföljning/kontroller i den utsträckning som önskas. Inom ramen för granskningen har vi efterfrågat eventuell ytterligare uppföljning men inte erhållit någon. Av representanter för nämnderna anges att respektive attestant ansvarar för att vid behov genomföra eventuellt ytterligare kontroll. Av representanter från hälso- och sjukvårdssidan framförs en önskan kring bättre fungerande rutiner kring spendanalys, detta då verksamheten i nuläget inte har tillgång till spendanalyser. Tillgången till spendverktyget bör, enligt intervjuade, verksamheten Inköp och Upphandling bistå med. Vid misstänkta avvikelser anges att verksamheten anmäler till ansvarig för aktuellt avtal.

Av verksamheten Inköp och Upphandling anges att ett arbete har påbörjats i syfte att läsa över data från Spendency till Cognos (regionens beslutsstöd) och därmed göra delar av Spendency tillgängligt för hela regionen. Samtidigt lyfts att arbetet med detta för tillfälle är pausat.

Bedömning

Finns fungerande rutiner för kontroll och uppföljning av avtalstrohet?

Svaret på revisionsfrågan är *delvis*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att det genomförs spendanalyser och kontroller inom ramen för internkontrollarbetet. Vi noterar att det finns vissa rutiner men bedömer inte dessa som helt tillräckliga/heltäckande. Gällande rutinhandboken har vi inte kunnat säkerställa efterlevnaden.

Följsamhet till ramavtal

Revisionsfråga 6: Är följsamheten mot ramavtal god?

lakttagelser

Uppföljningar

Inom ramen för granskningen har vi bland annat erhållit verksamhetsberättelse för 2021 samt delårsrapport för 2022 för regionstyrelsen.

Av verksamhetsberättelsen framgår att mål funnits och följts upp gällande "Systematiskt arbete och effektiva processer ska bidra till ökad avtalstrohet." Måtten kopplade till målet omfattar minskning av andelen leverantörer utan avtal och ökning av inköpsspend (värde av inköp exkl. moms, bidrag och andra icke-upphandlingspliktiga köp). Inga av måtten uppnås per helår 2021, däremot beskrivs avtalstroheten som överlag god samt nyttjande av avtal hög.

Målet omnämns inte i styrelsens verksamhetsplan för 2022.

Av intervju med verksamheten Inköp och Upphandling förtydligas att det inte är möjligt att följa upp per artikel, uppföljningen genomförs istället per leverantör.

Enligt uppgift från hälso- och sjukvårdsnämnden anges att det funnits problematik kopplat till nyttjandet av avtal om hyrpersonal, detta då leverantören inte haft tillräcklig kapacitet (tillräckligt med personal) för att tillgodose regionens behov av bemanning. Detta i sin tur har medfört att regionen erbjudit högre ersättning än som framgår i avtalet. En förhoppning uttrycks om ett större nationellt ansvar av SKR och att ett arbete pågår av organisationen.

Stickprov

Som en del i granskningen har vi även valt ut ett antal stickprov, totalt 11 st fördelat på 6 leverantörer, utifrån vår registeranalys. I likhet med tidigare omnämnda urval har huvudkriteriet för urval varit storlek på leverantörernas omsättning. Utifrån vår analys är 545 leverantörer (sorterat på namn) kopplade till avtal som återfinns i regionens avtalskatalog. Totalt uppgår leverantörernas totala omsättning till 2 600 323 168 kr. Resultaten presenteras i tabell 3.

Tabell 3: Avtalstrohet

Kontrollpunkter	Leverantör											
	1		2		3		4		5		6	
Har avrop skett på rätt sätt i förhållande till avtal?	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Är fakturerade priser i enlighet med avtal?	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Är fakturan tillräckligt specificerad?	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Har kontroll av skatter och avgifter gjorts?	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

* under granskningen har vi inte mottagit någon dokumentation som styrker att sådan kontroll har genomförts, däremot har kontroll genomförts enligt uppgift.

Överlag noterar vi att:

- Avropen och fakturaspecifikationer sker på ett tillräckligt sätt. Undantaget är stickproven för leverantör 5. Bedömningen grundas mot bakgrund av att vi inte mottagit avtal eller prislistor, och kan därav inte verifiera att avtalstrohet uppnås.
- Ytterligare en notering som gjorts är att avtalen inte på ett utförligt sätt specificerar krav på fakturor. I flertalet avtal finns enbart krav om att ordernummer och kostnadsställe ska finnas med.
- Gällande fakturerade priser har regionen själva noterat vissa avvikelser vid framtagandet av stickprov. Avvikelserna omfattar köp utanför ramavtal samt felaktig fakturering av priser.
- Gällande huruvida kontroll av skatter och avgifter gjorts har inga underlag som verifierar kontroller mottagits, varvid vi inte kan verifiera momentet. Vid faktagranskning uppges att kontroll av skatter och avgifter görs vid tilldelning samt vid förlängning av avtal.
- För leverantör 4 utgår ett av stickproven med anledning av att det var en kreditfaktura.

Ytterligare noteringar som gjorts är att två (2) leverantörers avtalstid (leverantör 1 och 3) överskridit en period om 4 år. Avtalen är upprättade år 2017 under vilken tid gällande upphandlingslag fastställde en avtalstid om 4 år, inklusive optioner. Avtalet för leverantör 1 var upprättat för 4 år men förlängdes med ytterligare 6 månader med anledning av pågående upphandling. Avtalet för leverantör 3 upprättades för 5 år.

Bedömning

Efterlevs kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids?

Svaret på revisionsfrågan är *delvis*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att regionens egen uppföljning för år 2021 påvisade en god ramavtalstrohet gällande nyttjande av ramavtal, vilket tyder på att upphandlade avtal nyttjas i stor utsträckning. Men då regionen för närvarande inte kan följa upp avtalstroheten på artikelnivå går det inte att spåra huruvida det är rätt vara eller tjänst som avropas från avtalen, vilket vi bedömer som en brist.

Det är också enligt vår mening en brist att gå utanför avtal när det gäller priser för hyrpersonal. Konkurrensverket som tillsynsmyndighet skulle kunna klassa det som en otillåten direktupphandling.

Det har också uppmärksammats att avtal har förlängts utöver upphandlad avtalstid vilket riskerar betraktas som en otillåten direktupphandling. Detta tyder också på att planering av upphandlingar brister vilket påvisar att det finns en generell förbättringspotential avseende det systematiska arbetet med upphandlingar inom regionen.

Vidare grundas bedömningen på att vi inom ramen för våra stickprov har upptäckt ett antal brister eller avvikelser.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västernorrland genomfört en granskning av avtalshantering och direktupphandling. Granskningens syfte är att bedöma om det säkerställts att direktupphandling sker enligt gällande regelverk samt att avtalstroheten upprätthålls.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att direktupphandling **ej** sker enligt gällande regelverk samt att avtalstroheten **inte helt** upprätthålls.

Rekommendationer

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen lämnas följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar att policy för inköp och upphandling samt riktlinjer för direktupphandling revideras eller ses över mot bakgrund av nya upphandlingsregler
- Vi rekommenderar att arbete med implementering av inköpsstrategi och inköpsplaner prioriteras och genomförs.
- Vi rekommenderar att det säkerställs att direktupphandlingar genomförs och dokumenteras i enlighet med lag och riktlinjer.
- Vi rekommenderar att det görs kontroller och uppföljningar för att säkerställa att kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids i enlighet med de riktlinjer som finns.
- Vi rekommenderar att det säkerställs att dokumenterade rutiner för uppföljning och kontroll av avtalstrohet efterlevs.
- Vi rekommenderar att den interna kontrollen utvecklas genom att avtalsområden följs upp vad avser avtalstrohet, samt att det även finns en kontroll av att avtalsvillkor och dokumentationskrav efterlevs.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Är styrdokument och rutiner för direktupphandling tydliga och ändamålsenliga?	Delvis Det finns en av regionfullmäktige antagen policy för inköp och upphandling och av regionstyrelsen antagna riktlinjer för direktupphandling som utgår från policyn. Innehållet i policy och riktlinjerna är i huvudsak tydligt och ändamålsenligt utifrån gällande lagstiftning. Dessa har dock inte reviderats med anledning av de förändrade upphandlingsreglerna från 2022-02-01. Det finns en ambition kopplat till inköpsstrategi och inköpsplaner som minskar risken för otillåtna direktupphandlingar. Dock är varken strategierna eller planerna fullt ut implementerade.	
2. Genomförs regionens direktupphandlingar i enlighet med regionens riktlinjer?	Nej Då vi inte erhållit några underlag för efterfrågade stickprov kan vi inte verifiera att direktupphandlingarna sker i enlighet med regionens riktlinjer. Genom registeranalysen har vi valt att rikta våra stickprov mot områden där risker kan finnas. Detta kan därför innebära att huvuddelen av direktupphandlingarna genomförs i enlighet med riktlinjerna, dock ej för våra stickprov.	
3. Sker dokumentation av genomförda direktupphandlingar i enlighet med lag och riktlinjer?	Nej Då vi inte erhållit några underlag för efterfrågade stickprov kan vi inte verifiera att dokumentation sker i enlighet med lag och riktlinjer. Eftersom vi genom registeranalysen valt att rikta våra stickprov mot områden där risker kan finnas kan det innebära att huvuddelen av direktupphandlingarna faktiskt dokumenteras. Så var dock ej fallet för våra stickprov vilket tyder på att dokumentationen av genomförda direktupphandlingar inte helt sker i enlighet med lag och riktlinjer.	

<p>4. Efterlevs kraven på samordning för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids?</p>	<p>Nej Vi kan inte se att det görs någon särskild uppföljning från regionens sida huruvida samordning sker för att säkra att beloppsgränsen för direktupphandlingar av samma slag inom regionen inte överskrids. Utifrån vår registeranalys kan vi konstatera att det troligen finns områden där beloppsgränserna för direktupphandling av samma slag överskrids.</p>	
<p>5. Finns fungerande rutiner för kontroll och uppföljning av avtalstrohet?</p>	<p>Delvis Det genomförs spendanalyser och kontroller inom ramen för internkontrollarbetet. Däremot bedömer vi att det saknas tydliga och heltäckande rutin- eller processbeskrivningar för kontroll och uppföljning av avtalstrohet.</p>	
<p>6. Är följsamheten mot ramavtal god?</p>	<p>Delvis Regionens egen uppföljning för år 2021 påvisade en god ramavtalstrohet gällande nyttjande av ramavtal, vilket tyder på att upphandlade avtal nyttjas i stor utsträckning. Men då regionen för närvarande inte kan följa upp avtalstroheten på artikelnivå går det inte att spåra huruvida det är rätt vara eller tjänst som avropas från avtalen. Inom ramen för våra stickprov har vi upptäckt ett antal brister eller avvikelser.</p>	

2023-03-13

Charlie Winde

Projektledare per 2023-01-13

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Västernorrland enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av inlämnat anbud och undertecknat avtal. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.